Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 4 oktober 2012*

”Jordbruk — Sockersektorn — Gemensam organisation av marknaden — Ansökan om omstruktureringsstöd — Åtagande från odlaren att upphöra med leveranser av en viss mängd kvotbetor — Begrepp — Ensidig förklaring från odlaren — Vägran att bevilja stöd — Huruvida gällande leveransavtal måste sägas upp”

I mål C-390/11,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Nejvyšší správní soud (Högsta förvaltningsdomstolen, Tjeckien) genom beslut av den 8 juli 2011, som inkom till domstolen den 22 juli 2011, i målet

CS AGRO Ronov, s. r. o.,

mot

Ministerstvo zemědělství,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.-C. Bonichot samt domarna A. Prechal, L. Bay Larsen (referent), C. Toader och E. Jarašiūnas,

generaladvokat: V. Trstenjak,

justitiesekreterare: handläggaren K. Sztranc-Sławiczek,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 28 juni 2012,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— CS AGRO Ronov, sro, genom E. Auersvaldová, advokátka,

— Tjeckiens regering, genom M. Smolek och J. Vláčil, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska kommissionen, genom Z. Malůšková och P. Rossi, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: tjeckiska.

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 4a i rådets förordning (EG) nr 320/2006 av den 20 februari 2006 om inrättande av en tillfällig ordning för omstrukturering av sockerindustrin i gemenskapen och om ändring av förordning (EG) nr 1290/2005 om finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitiken (EUT L 58, s. 42), i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 1261/2007 av den 9 oktober 2007 (EUT L 283, s. 8) (nedan kallad förordning nr 320/2006).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan bolaget CS AGRO Ronov s. r. o. (nedan kallat CS AGRO) och Ministerstvo zemědělství (jordbruksministeriet). Målet rör ett omstruktureringsstöd för odlare av sockerbetor.

Tillämpliga bestämmelser

Förordning nr 1261/2007

3 Skälen 1 och 7–10 i förordning nr 1261/2007 har följande lydelse:

”(1) Rådets förordning (EG) nr 320/2006 … antogs för att ge de minst konkurrenskraftiga sockertillverkarna möjlighet att avstå från kvotproduktion. Avståendena från kvoter inom ramen för den förordningen har emellertid inte nått den nivå som man räknade med.

…

(7) Omstruktureringsordningen torde ge bättre resultat om odlarna har möjlighet att på eget initiativ upphöra med produktion av betor eller sockerrör avsedda för bearbetning till kvotsocker. Därför bör under regleringsåret 2008/2009 odlare få möjlighet att ansöka direkt om det stöd som avses i artikel 3.6 i förordning (EG) nr 320/2006, på villkor att de upphör med att leverera sockerbetor eller sockerrör till företag som de varit bundna till genom leveransavtal under det föregående regleringsåret. Som en följd av detta bör medlemsstaterna minska de berörda sockerföretagens kvoter. …

(8) För att inte odlarnas stödansökningar skall äventyra den ekonomiska bärkraften hos de berörda sockerföretagen, bör kvotminskningen begränsas till 10 % av den tilldelade kvoten för respektive företag. Det motsvarar den procentandel av kvoterna som en medlemsstat får omfördela varje regleringsår enligt artikel 11.1 i förordning (EG) nr 318/2006.

(9) Om ett sockerföretags kvot minskas som en följd av odlares stödansökningar, bör företaget beviljas omstruktureringsstöd enligt artikel 3.1 c i förordning (EG) nr 320/2006. …

(10) Ett sockerföretag som berörs av odlares stödansökningar bör till och med den 31 januari före det berörda regleringsåret behålla rätten att ansöka om omstruktureringsstöd enligt artiklarna 3 och 4 i förordning (EG) nr 320/2006, på villkor att det avstår från en kvot som är minst lika med den kvotminskning som stödansökningarna från odlarna skulle ha lett till. I så fall bör sockerföretagets stödansökning träda i stället för odlarnas ansökningar.”

Förordning nr 320/2006

4 Artikel 3.1 i förordning nr 320/2006 föreskriver, under rubriken ”Omstruktureringsstöd”, bland annat att varje företag som producerar socker och som har fått en kvot tilldelad före den 1 juli 2006, på vissa villkor ska ha rätt till ett omstruktureringsstöd per ton av den kvot som företaget avstått från.

5 I artikel 4.1 i förordning nr 320/2006 anges, under rubriken ”Ansökan om omstruktureringsstöd”, att ansökningar om omstruktureringsstöd ska lämnas till den berörda medlemsstaten senast den 31 januari året före det regleringsår under vilket kvoterna ska avstås.

6 Artikel 4a i förordning nr 320/2006, med rubriken ”Ansökan från odlare om omstruktureringsstöd”, föreskriver följande:

”1. För regleringsåret 2008/09 får odlare av sockerbetor eller sockerrör, avsedda att bearbetas till kvotsocker, till den berörda medlemsstaten lämna in direkta ansökningar om det stöd som avses i artikel 3.6 och 3.7, tillsammans med ett åtagande om att upphöra med leveranser av en viss mängd kvotsockerbetor eller kvotsockerrör till det företag med vilket han ingått ett leveransavtal under det föregående regleringsåret.

…

2. De ansökningar som avses i punkt 1 ska lämnas in senast den 30 november 2007. Ansökningar får lämnas in från och med den 30 oktober 2007.

3. Den berörda medlemsstaten ska upprätta en förteckning över de ansökningar som avses i punkt 1, uppställda i kronologisk ordning efter inlämningsdatum, och skicka den totala kvantitet kvot som berörs av de mottagna ansökningarna inom tio arbetsdagar efter den sista ansökningsdag som anges i punkt 2 till kommissionen och de berörda företagen.

4. Senast den 15 mars 2008 ska den berörda medlemsstaten på basis av den kronologiska ordning som avses i punkt 3 … bevilja odlarnas ansökningar med upp till 10 % av respektive företags tilldelade sockerkvot och göra motsvarande minskning av företagets sockerkvot enligt artikel 11.4 i förordning (EG) nr 318/2006. …

Om några av de 10 %-gränser som avses i första stycket nås, ska den berörda medlemsstaten i kronologisk ordning efter inlämningsdatum avslå ansökningar som ligger ovanför denna nivå.

…

5. Efter respektive medlemsstats beviljande av ansökningar enligt punkt 4 ska följande belopp betalas ut i omstruktureringsstöd:

a) För odlare och entreprenörer …

b) För företag …

6. Punkterna 4 och 5 i denna artikel ska inte tillämpas om en ansökan från ett företag i enlighet med artikel 4 har beviljats från och med regleringsåret 2008/09 för att avstå från en kvotmängd som är högre än den kvot som berörs av odlarnas ansökningar. Samma ska tillämpas för alla fall där en ansökan från ett företag har beviljats från och med regleringsåret 2008/09 för att avstå från mer än 10 % av dess kvot.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

7 Den 14 februari 2007 ingick CS AGRO, som odlar sockerbetor, ett avtal om försäljning med lång löptid med sockerbetsbearbetningsföretaget Cukrovary TTD a.s., om leveranser av sockerbetor för sockertillverkning inom produktionskvoten, för åren 2007–2013. Enligt nämnda avtal skulle CS AGRO varje år ingå ett årligt försäljningsavtal om leverans av betor.

8 CS AGRO ingick detta avtal för regleringsåret 2007/2008, men inte för regleringsåret 2008/2009. Genom en skrivelse av den 24 oktober 2007 underrättade CS AGRO Cukrovary TTD a.s. om denna avsikt.

9 Den 30 oktober 2007 ingav CS AGRO en ansökan om omstruktureringsstöd för regleringsåret 2008/2009 till Státní zemědělský intervenční fond (jordbruksinterventionsfond) (nedan kallad SZIF).

10 Den 26 november 2007 uppmanade SZIF CS AGRO att inom sju dagar komplettera sin ansökan med skriftlig bevisning för att det långsiktiga försäljningsavtalet hade ändrats eller sagts upp vad gäller den mängd sockerbetor som odlaren hade meddelat att han hade för avsikt att sluta leverera. CS AGRO underlät att följa denna uppmaning.

11 I sin ansökan om omstruktureringsstöd uttryckte CS AGRO sin avsikt att inte ingå något årligt försäljningsavtal avseende leverans av sockerbetor för regleringsåret 2008/2009. Genom beslut av den 22 januari 2008 avslog SZIF ansökan med motiveringen att CS AGRO inte hade visat att de grundläggande villkoren för att beviljas omstruktureringsstöd enligt artikel 4a.1 i förordning nr 320/2006 var uppfyllda.

12 CS AGRO överklagade SZIF:s beslut till Ministerstvo zemědělství, som avslog överklagandet. CS AGRO överklagade detta beslut till Městský soud v Praze (stadsdomstol i Prag), som också avslog överklagandet. CS AGRO överklagade domen från Městský soud v Praze till Nejvyšší správní soud.

13 Mot denna bakgrund beslutade Nejvyšší správní soud att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

”1) Ska artikel 4a.1 i [förordning nr 320/2006] tolkas så att med åtagandet att upphöra med leveranser av en viss mängd kvotbetor till det företag med vilket odlaren ingått ett leveransavtal under det föregående regleringsåret avses en ensidig förklaring från odlaren om att vederbörande inte kommer att leverera sockerbetor under regleringsåret 2008/2009, eller avses med detta åtagande en skriftlig uppsägning av odlarens avtalsförhållande med sockerföretaget avseende leveranser av sockerbetor under nämnda regleringsår?

2) Kan den omständigheten att en avtalspart använder sig av ett tillvägagångssätt som föreskrivs i en direkt tillämplig unionsrättslig bestämmelse medföra att denna avtalsparts åtagande enligt ett giltigt privaträttsligt avtal inte gäller, under förutsättning att den andra avtalsparten till följd av detta beviljas offentligt stöd?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

14 Den nationella domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 4a.1 i förordning nr 320/2006 ska tolkas så att åtagandet att upphöra med leveranser av en viss mängd sockerbetor under regleringsåret 2008/2009 kan ske genom en ensidig förklaring från odlaren, eller om odlaren endast kan göra ett sådant åtagande om denne tidigare har sagt upp avtalet med sockerföretaget.

15 Såsom framgår av skäl 1 i förordning nr 1261/2007, antogs förordning nr 320/2006 för att ge de minst konkurrenskraftiga sockertillverkarna möjlighet att avstå från kvotproduktion. Kvoter har emellertid inte avstått inom ramen för den förordningen i den utsträckning som man ursprungligen räknade med.

16 I enlighet med skäl 7 i förordning nr 1261/2007 är syftet med den förordningen att förbättra omstruktureringsordningens resultat genom att ge odlarna möjlighet att, under regleringsåret 2008/2009, på eget initiativ upphöra med produktion av sockerbetor eller sockerrör avsedda för bearbetning till kvotsocker.

17 För detta ändamål kan odlaren, enligt artikel 4a.1 i förordning nr 320/2006, lämna in direkta ansökningar om omstruktureringsstöd tillsammans med ett åtagande om att upphöra med leveranser av en viss mängd kvotsockerbetor eller kvotsockerrör till det företag med vilket odlaren ingått ett leveransavtal under det föregående regleringsåret.

18 Såsom föreskrivs i artikel 4a.4 i förordning nr 320/2006 leder de ansökningar om stöd som getts in direkt av odlarna till att medlemsstaten minskar sockerbolagens kvot med upp till 10 % av respektive företags tilldelade kvot.

19 I detta avseende påpekar domstolen att varken artikel 4a i förordning nr 320/2006 eller någon annan bestämmelse i unionsrätten föreskriver att sådana ansökningar måste föregås av att leveransavtalen mellan odlarna och sockerföretagen avslutas.

20 Emellertid finns det en risk för att målet att minska kvoterna för sockerodling, som det erinrats om i punkt 18 i denna dom, inte kan uppnås om en sådan minskning kunde göras beroende av samarbete från sockerföretagens sida bestående i bland annat att leveransavtalet mellan odlaren och företaget först avslutas genom ömsesidig överenskommelse.

21 Dessutom erinrar domstolen om att när gränsen på 10 % av den sockerkvot som tilldelats varje företag nås, inom ramen för systemet med ansökningar om stöd som ges in direkt av odlarna i enlighet med artikel 4a.4 i förordning nr 320/2006, blir den berörda medlemsstaten skyldig att i kronologisk ordning efter inlämningsdatum avslå ansökningar som ligger ovanför denna nivå.

22 Om odlaren var tvungen att säga upp sitt leverensavtal för att kunna komma i åtnjutande av omstruktureringsstödet och ansökan sedan avslogs, skulle sålunda odlaren varken kunna leverera sockerbetor eller sockerrör eller ha möjlighet att komma i åtnjutande av stödet.

23 En sådan risk skulle vara ägnad att avskräcka odlarna från att åta sig att inte leverera sockerbetor eller sockerrör till sockerföretagen och skulle strida mot målet att minska kvoterna för sockerodling på nämnda odlares initiativ.

24 Så skulle också vara fallet om sockerföretaget gav in en egen ansökan om stöd i enlighet med artikel 4.1 i förordning nr 320/2006 och odlarens ansökan om stöd inte bifölls med hänsyn till artikel 4a.6 i förordning nr 320/2006.

25 Av det ovan anförda följer att den första frågan ska besvaras på följande sätt. Artikel 4a.1 i förordning nr 320/2006 ska tolkas på så sätt att åtagandet att upphöra med leveranser av en viss mängd sockerbetor under regleringsåret 2008/2009 kan ske genom en ensidig förklaring från odlaren.

Den andra frågan

26 Den nationella domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida artikel 4a.1 i förordning nr 320/2006 ska tolkas så att odlarens ensidiga åtagande att upphöra med leveranser av en viss mängd sockerbetor under regleringsåret 2008/2009, i kraft av denna bestämmelse, medför att odlarens avtalsrättsliga skyldigheter gentemot sockerföretaget inte gäller.

27 Såsom framgår av svaret på den första frågan har artikel 4a.1 i förordning nr 320/2006 i sig inte någon rättsverkan när det gäller parternas avtalsrättsliga skyldigheter.

28 Den andra frågan ska således besvaras på följande sätt. Artikel 4a.1 i förordning nr 320/2006 ska tolkas på så sätt att odlarens ensidiga åtagande att upphöra med leveranser av en viss mängd sockerbetor under regleringsåret 2008/2009 inte i sig medför att odlarens avtalsrättsliga skyldigheter gentemot sockerföretaget inte gäller.

Rättegångskostnader

29 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

1) **Artikel 4a.1 i rådets förordning (EG) nr 320/2006 av den 20 februari 2006 om inrättande av en tillfällig ordning för omstrukturering av sockerindustrin i gemenskapen och om ändring av förordning (EG) nr 1290/2005 om finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitiken, i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 1261/2007 av den 9 oktober 2007, ska tolkas på så sätt att åtagandet att upphöra med leveranser av en viss mängd sockerbetor under regleringsåret 2008/2009 kan ske genom en ensidig förklaring från odlaren.**

2) **Artikel 4a.1 i förordning nr 320/2006, i dess lydelse enligt förordning nr 1261/2007, ska tolkas på så sätt att odlarens ensidiga åtagande att upphöra med leveranser av en viss mängd sockerbetor under regleringsåret 2008/2009 inte i sig medför att odlarens avtalsrättsliga skyldigheter gentemot sockerföretaget inte gäller.**

Underskrifter